

ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ СУЧАСНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

*Лебідь Є. М., доктор сільськогосподарських наук, академік;
Мойсеєнко В. П., старший науковий співробітник*

Шевченко Михайло Семенович народився 18 жовтня 1954 р. в с. Лозоватка Криворізького району Дніпропетровської області. В 1962 р. пішов до першого класу Лозоват-ської середньої школи, яку успішно закінчив у 1972 р. Того ж року, незважаючи на значний конкурс, вступив до Дніпропетровського сільськогосподарського інституту на факультет аг-рономії. В інституті навчався наполегливо, легко і лише на відмінно, оскільки з дитинства читав багато різних книжок, з яких черпав знання і життєвий досвід. Ставши студентом – особливо зацікавився книгами на філософські теми і це уподобання не пройшло безслідно, адже накопичені в юності знання реалізу-ються повною мірою і в його сьогоденні. Закінчив юнак вищий учбовий заклад з відзна-кою в 1977 р. і отримав диплом за спеціаль-

ністю "Учений агроном". Після закінчення навчання в інституті за направленням їде до Чернігівської області в Репкинський район працювати головним агрономом в колгоспі "Зо-ря". Тут він навчався у досвідчених спеціалістів та набував практичного досвіду, як добитися підвищення урожайності вирощуваних сільськогосподарських культур, намагався з'ясувати шляхи поліпшення умов праці та життя сільських трударів.

У 1980 р., пройшовши конкурсний відбір, вступає до аспірантури при Всесоюзному науково-дослідному інституті кукурудзи Науково-виробничого об'єднання "Дніпро", яку успішно закінчує у 1983 р. Аспірантську підготовку молодий науковець проходив під керів-ництвом Валентина Сергійовича Цикова. Метою його роботи було дослідження ступеня по-тенційної засміченості ґрунтів степової зони України насінням бур'янів та визначення шля-хів зниження забур'яненості полів до економічно безпечного рівня. Через рік після закінчен-ня аспірантури – у 1984 р. він захищає кандидатську дисертацію на тему: "Борьба с сорня-ками при индустриальной почвозащитной технологии возделывания кукурузы".

У 1990 р. йому присвоєне вчене звання старшого наукового співробітника.

Ним уперше в Україні досліджені та визначені сезонні цикли розвитку фітоценозів бур'янів і рівень засміченості полів сівозмін на фоні чизельного обробітку ґрунту, опрацьо-вано принципи теоретичної оцінки особливостей водоспоживання бур'янів та розроблена динамічна модель функціонування фітоценозу за кількістю поглинання і витрат вологи, вста-новлені особливості трансформації видового складу бур'янів залежно від систем землероб-ства та насичення культурами сівозміни, а також визначені головні напрямки реструктури-зації видового складу фітоценозів бур'янів під впливом тривалого застосування сівозміни. Він узагальнив результати комплексних досліджень та

рекомендував виробництву високо-ефективні способи, прийоми і засоби регулювання шкодочинності бур'янів у посівах зернових і олійних культур.

У подальшому працював на посадах молодшого, старшого, провідного наукового спів-робітника, вченого секретаря. Як згадує сьогодні В. С. Циков, він був одним з найкращих його учнів, який завжди дослухався до порад та зауважень свого наставника, але й сам умів приймати обдумані та правильні рішення. Коли свого часу постало питання, хто посяде місце вченого секретаря, Валентин Сергійович прийняв остаточне рішення – призначити на цю посаду М. С. Шевченка – науковця з неординарним мисленням та високою ерудицією. За час роботи на цій посаді Михайло Семенович проявив себе з найкращого боку – добре орієнтується в робочих питаннях, виважений, працелюбний та розсудливий. Налагодження ним чіткої роботи в наукових підрозділах уможливило успішне розв'язання тогочасних проблем в науковому секторі інституту. Одночасно з виконанням обов'язків вченого секретаря молодий науковець продовжує наполегливо працювати над теоретичними питаннями у вирішенні проблеми обмеження розповсюдження бур'янів і зниження рівня шкодочинності їх в агроценозах, з'ясуванням системної динаміки видового складу бур'янової рослинності та визначенням ефективних методів боротьби з нею. Глибокі теоретичні та практичні напрацювання Михайла Семеновича й інших науковців стали основою для розробки і впровадження інтенсивних технологій знищення бур'янів у посівах зернових та олійних культур в господарствах зони Степу.

Дослідна справа йому давалась легко, він власноручно закладав досліди, глибоко аналізував отримані дані, висвітлював результати своїх напрацювань в звітах, доповідях та наукових працях.

В 2007 р. Михайло Семенович захищає докторську дисертацію на тему: "Наукове обґрунтування способів регулювання шкодочинності бур'янів в агроценозах зернових і олійних культур степової зони України", яка є суттєвим внеском у вирішення проблеми наукового пізнання теоретичних та прикладних досягнень з обмеження розповсюдженості і шкодочинності бур'янів системними заходами.

Нині М. С. Шевченко обіймає посаду заступника директора з наукової роботи Державної установи Інститут сільського господарства степової зони НААН України і одночасно є завідувачем відділу землеробства. Під його вмілим науковим керівництвом на вістрі інноваційного розвитку землеробства проводяться дослідження з наукового обґрунтування способів регулювання шкодочинності бур'янів в агроценозах зернових і олійних культур степової зони України. Вагомий внесок зроблено ювіляром у розробку наукових проблем оптимізації заходів зі створення сприятливого режиму ґрунту та підвищення продуктивності агро-ценозів шляхом посилення їх конкурентоспроможності за різних систем землеробства, встановлення закономірностей формування фітоценозів бур'янів, регулювання фітотоксичного режиму хімічного способу знищення бур'янової рослинності при складному типі засміченості посіві зернових і олійних культур.

Призначення Михайла Семеновича науковим керівником ПНД програми досліджень НААН України: 2. "Землеробство" Наукові основи систем землеробства за умов оптимізації землекористування, розроблення новітніх технологій виробництва продукції рослинництва за підпрограмою 2. Системи землеробства при оптимізації співвідношення земельних угідь, застосування ефективних технологій виробництва продукції рослинництва в зоні Степу – це визнання його наукового доробку академічною спільнотою.

Ювіляр є видатним вченим з питань сучасного землеробства, дійсним членом товариства гербологів України, що входить до Європейської асоціації гербологів. За його безпосередньої участі з'ясовано видовий склад бур'янів у посівах провідних культур Степу, вдосконалено систему основного і допосівного обробітку ґрунту, а також встановлено особливості догляду за посівами з використанням гербіцидів.

М. С. Шевченко опублікував 172 наукові праці, з яких 104 статті у провідних фахових виданнях. Він має 2 патенти на винаходи та 8 патентів на корисні моделі. Ним у спів-авторстві підготовлено і видано монографію "Економіка виробництва зерна" з глибоким аналізом сучасних агротехнологій, розроблено Національну програму "Зерно України". Під його методичним керівництвом захистилося два кандидати сільськогосподарських наук.

Стаж наукової роботи Михайла Семеновича в галузі сільського господарства – 37 років. Практично весь його трудовий шлях тісно пов'язаний з Державною установою Інститут сільського господарства степової зони, де він плідно працює 34 роки.

Він є головою державної екзаменаційної комісії з підготовки спеціалістів та магістрів за спеціальністю 6.130.100 "Агрономія" і членом спеціалізованої вченої ради Д 08.804.02 у Дніпропетровському державному аграрно-економічному університеті.

Михайло Семенович – чудовий сім'янин, турботливий чоловік, батько та дідусь, відданий товариш, чуйна людина, він завжди готовий надати моральну і фізичну допомогу як колегам по роботі, так і малознайомим.

Наш ювіляр уособлює найкращі людські якості – пунктуальність, доброзичливість, надійність, високу працездатність та комунікабельність. Особливо він полюбає творчі товариські дискусії, що лишають по собі найкращі спогади про цього обдарованого науковця, а також вселяють віру в благородство, щирість і чуйність у стосунках між людьми, надію на поліпшення буття.

За час роботи в інституті він зарекомендував себе компетентним та різнобічним фахівцем високого професійного рівня, який легко і творчо викладає власні думки на папері, майстерно підходить до вирішення нагальних проблем в кожній ланці діяльності наукової сфери. Виняткова працездатність, глибокі знання теорії і практики, любов до своєї справи створили доктору сільськогосподарських наук Шевченку Михайлу Семеновичу заслужену пошану серед співробітників та науковців інституту, Національної академії аграрних наук України, спеціалістів агропромислового комплексу, обласних, республіканських виконавчих і законодавчих органів влади.

Колектив інституту щиро вітає шановного Михайла Семеновича з ювілеєм і бажає міцного здоров'я, довгих років життя, сімейного щастя, нових творчих і трудових досягнень.